

НАША ЦЕРКВА - КИЇВСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ

РЕЛІГІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ЧАСОПИСУ «БОРИСТЕН»

ВИДАННЯ БЛАГОСЛОВИВ ПРЕДСТОЯТЕЛЬ УПЦ КП ФІЛАРЕТ №11(159) 2016 рік

В Україні вшанували пам'ять жертв голодоморів

У суботу, 26 листопада 2016 року, у День пам'яті жертв голодоморів в Україні, у всіх епархіях Української Православної Церкви Київського Патріархату відбулися заупокійні богослужіння та поминальні заходи. У суботу, 26 листопада 2016 року, у День пам'яті жертв голодоморів в Україні у Києві на території національного музею "Меморіал жертв Голодомору" відбулися загальнонаціональні поминальні заходи. Розпочалися заходи панахидою за жертвами голодомору-геноциду українського народу, яку очолив Святійший Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет. Під час заупокійного богослужіння Святійшому Владиці співслужили Патріарший намісник, митрополит Переяслав-Хмельницький і Білоцерківський Епіфаній, керуючий справами Київської Патріархії єпископ Вишгородський Агапіт та столичне духовенство. За Панахидою також молилися: Предстоятель Української греко-католицької церкви Верховний архієпископ Києво-Галицький Святослав (Шевчук), архієпископ Вірменської Апостольської Церкви в Україні Григоріс Буніатян, духовенство Української Автокефальної Православної Церкви та Римо-Католицької Церкви. Також на поминанні був присутній представник Константинопольського Патріархату у Всесвітній раді церков архієпископ Телмиський Іов (Геча). Після Панахиди до присутніх звернувся свідок Голодомору Микола Онищенко та поділився своїми спогадами про страшні голодні роки свого дитинства. До присутніх звернувся Президент України Петро Порошенко. Президент зазначив, що прямим наслідком втрати державності в двадцятих роках став геноцид тридцятих років. Окупація України радянською Росією стала можливою внаслідок роз'єднання та внутрішніх чвар політичних сил молодій українській державі. Петро Порошенко наголосив, що Голодомор 1932-1933 років українців не зламав: після десятиліть нищення, Україна звелася на ноги і в 1991 році поставила крапку в історії імперії, а нині протистоїть спробам відродити імперію і впевнено

захищає рубежі свободи – свободи власної свободи Європи. Глава держави підкреслив: «Злочини проти людяності не мають терміну давності. З об'єктивних причин організаторів Голодомору неможливо покарати, але вірю, що вони вже горять в геєні вогняній. Ми ж маємо виконати святий обов'язок перед пам'яттю мільйонів закатованих голодом українців – ми маємо зберегти Україну. Україну єдину, соборну, незалежну». Після виступу Президента рівно о 16 год. за Київським часом було оголошено загальнонаціональну хвилину мовчання, по закінченні якої розпочалася всеукраїнська акція «Запали свічку!». Президент Петро Порошенко разом з Прем'єр-міністром Володимиром Гройсманом та свідком страшних подій 1932-1933 років Миколою Онищенко встановили свічки пам'яті до основної частини Меморіалу. Свічки пам'яті було встановлено і від усіх областей України. Сяйвом лампадок, які встановили присутні на церемонії, вкрилися і пагорби навколо Меморіалу.

«Вісті з діаспори»

Молитва за Жертв Голодомору на Флориді

В солідарності з народом України, який відзначає роковини великої трагедії України— Голодомору 1932-33 рр., українська громада в Норт-Порті, Флорида, помолилася за невинних жертв Голодомору в неділю, 20-ого листопада. Соборна панахида була відправлена в соборі Входу в Храм Пресвятої Богородиці української греко-католицької церкви. В панахиді взяли участь греко-католицькі отці о. Василь Петрів і о. протопресвітер Володимир Волощук та православні священники о. Іван Фатенко та о. Олег Сацюк.

Члени Громадського Комітету присутні на панахиді зі свічками: Віра Боднарук (голова Громадського Комітету), Анна Марія Сула (голова 56 Від. Союзу Українок Америки), Рома Гуран (секретар Гром. Ком.), Александра Попель (скарбник Гром. Ком.), Лідія Білоус (США) та Одарка Горбачевська (Український-Американський Клуб).

проф. Віра Боднарук, голова Громадського Комітету південно-західної Флориди
Фото Віктора Лісничого

**ГОЛОДОМОР
ГЕНОЦИД
32-33
ПАМ'ЯТАЄМО**

«Адреси доброти»

Blood is thicker than water

Це американське прислів'я в буквальному перекладі означає « кров густіше, ніж вода». Але так американці висловлюється найперше тоді, коли хочуть підкреслити що родинні зв'язки міцніші за будь-які інші. Але ми з впевненістю можемо сказати що українці Америки сповна можуть вживати цей вислів якщо йдеться про їх спілкування із материковою Україною. Прикладів тому можна навести безліч. І редакції приємно що серед читачів нашого видання дуже й дуже багато саме таких людей: американців українського походження, котрі відчують нерозривний зв'язок із землею своїх батьків. Серед таких і уродженець села Бабайківка що на півночі Січеславщини Віктор Бабанський. Фактично все своє свідоме життя він проживає за межами України, нині в американському штаті Нью-Джерсі. Але знову ж таки фактично все своє свідоме життя від студентських років і до сьогодні він живе Україною, допомагає українцям і вихідцям з України як може. Нещодавно редакція доручила зафоновану українцем з Америки продовольчу пачку бійцям АТО. Це лише один з тих численних виявів добродія Віктора у справі підтримки України. Він має все для вигідного і гарного життя у ситій Америці. Добре становище у суспільстві, гарну родину, щирих приятелів і друзів.

Але майже кожного дня у своєму вигідному американському домі він лине думками в Україну, бо « Blood is thicker than water»....

Власна інфо.

«3 життя братньої Церкви»

Українці Франції молилися за жертв Голодомору в соборі Паризької Богоматері

20 листопада відбулася традиційна поминальна Літургія за жертв Голодомору в соборі Паризької Богоматері, яку очолив владика Борис (Гудзяк), Єпископ Паризької єпархії, яка охоплює Францію, Бельгію, Швейцарію, Нідерланди та Люксембург. З благословення та за дорученням архієпископа Парижа кардинала Андре Вен-Труа проповідь виголосив монсеньйор Паскаль Гольніч, генеральний вікарій Ординаріату Франції для східних католиків. Прелат переконливо констатував, що Голодомор був свідомо організованою акцією радянської влади. Він зауважив, що вмирали сотні тисяч українців та українок від голоду через те, що доступ до продовольства був штучно перекритий, хоч харчів було достатньо. Поряд із Голодомором ідеологія реалізовувала й інші заходи, такі як депортації, для того щоби знищити душу української нації. Він також розповів про пропаганду, яка в той час велася в країнах Європи, зокрема у Франції. Радянське керівництво організовувало показові поїздки іноземних делегацій, зокрема і французьких, які верталися із чудовими враженнями про продовольчий достаток в радянській Україні, – тому Франція не змогла в той час побачити жахиття Голодомору і відкриває його тільки зараз. Проводячи паралелі із сучасними подіями в Криму та на Сході України, прелат поставив питання: чи здатна Франція побачити і зрозуміти, що тепер відбувається в Україні? Отець Паскаль закликав до молитви за здатність світу бачити правду про минуле і теперішнє України. Літургію спіслужили: єпископ Ерік де Муля-Бофор – єпископ-помічник Паризького римокатолицького архієпископства, монсеньйор Паскаль Гольніч – генеральний вікарій Ординаріату Франції для східних католиків, монсеньйор Патрік Шове – настоятель собору Паризької Богоматері, отець Крістіан Крісан – паризький парох Румунської Греко-Католицької Церкви, отець Мішель Краус – сотрудник російської греко-католицької парафії Парижа, диякон П'єр Ботрес з Коптської Католицької Церкви, а також протоієрей Михайло Романюк – протосинкел Паризької єпархії, із духовенством катедрального собору Святого Володимира, гості з України митрофорний протоієрей Михайло Димид – капелан Майдану, та отець Лев Кметко – капелан Збройних сил України. Владика Борис (Гудзяк) дякував провідникам Католицької Церкви у Франції за можливість

молитися у намоленому віками соборі Паризької Богоматері і поминати жертв Голодоморів, репресій та воєн в Україні. На Літургії були присутні представники української та французької громадськості, зокрема: Євген Чолій – голова Світового Конгресу Українців, Тарас Горішній, голова Репрезентативного комітету українських товариств Франції, Олег Шамшур – Надзвичайний і Повноважний посол України у Франції, Лариса Дір – начальник Управління з питань закордонного українства та етноконфесійного діалогу Міністерства зовнішніх справ України, Наталія Кочубей – директор Культурно-інформаційного центру Посольства України у Франції, Костянтин Сігов з Національного університету «Києво-Могилянська академія» та Володимир Турчиновський з Українського католицького університету Зранку в неділю, 20 листопада 2016 року, відбулася церемонія покладання квітів до могили невідомого солдата під паризькою Триумфальною аркою на знак вшанування померлих від Голодомору та сучасників, котрі віддали свої життя за гідність України на Майдані Незалежності в Києві під час Революції гідності. 19 листопада поминання жертв Голодомору також відбулося в французькому містечку Санліс під Парижем, де українці придбали церкву і розвивається нова парафія Паризької єпархії.

Прес-служба Паризької єпархії

Двадцять тез Глави УГКЦ про християнське подружжя

Глава і Отець УГКЦ Блаженніший Святослав у черговому випуску телевізійного проекту «Відкрита Церква» на Живому ТБ розповів про родину та церковний шлюб. Відповідаючи на запитання глядачів, Глава Церкви розповів, як потрібно готуватися до Таїнства Подружжя, про сімейне життя та виховання дітей. Нижче пропонуємо основні тези, висловлені Блаженнішим Святославом протягом прямого ефіру, які ілюструють погляд Церкви на Таїнство Подружжя.

Про сім'ю та родину:

- Сім'я - це союз чоловіка і жінки, союз любові, плідності й вірності, який Ісус Христос підніс до гідності Святого Таїнства, даючи чоловікові та жінці силу Святого Духа, єднаючи їх в подружжя.
- Родина - це значно ширший контекст, в якому є вже не тільки чоловік і жінка; це ціла мережа міжособових стосунків між батьками та дітьми, між внуками та дідусем і бабусею.
- Родина-мережалюдських стосунків, де людське життя народжується, дозріває, розвивається і має свою гідну кінцівку (від природного зачаття до природної смерті).
- **Про гідність сім'ї:**
- Інституція подружжя - первинна інституція, що з'явилася в людському суспільстві ще перед виникненням таких понять, як «народ», «суспільство», «держава».
- У християн шлюб - це справа трьох: чоловіка, жінки й Господа Бога. Господь - Творець подружжя: «Чоловік покине батька свого і матір свою і поєднається з жінкою своєю так, що стануть вони одним тілом» (Бут. 2, 24). А Ісус Христос навчає: «Що Бог поєднав, людина хай не розлучає» (Мт 19, 6).
- Суспільство повинно захищати гідність сім'ї, яка є його первинною клітиною. Тому державна реєстрація шлюбу є необхідною, бо з моменту поєднання чоловіка і жінки виникають певні права та обов'язки, які держава повинна визнавати.
- Шлюб, сім'я і статевість - глибоко пов'язані. Статевість людини

є покликанням любити; це ознака, яка позначає не тільки наше тіло, а й всю нашу особу. Ми народжуємося чоловіком і жінкою і наше тіло є виявом нашої статевої ідентичності. Стать довільно не обирають, а це глибока таємниця нашої особи, яку дарує нам Господь і ми покликані її відкрити й реалізувати... і в цій таємниці будувати сімейні стосунки.

Християнське подружжя:

- Щоб чоловік і жінка мали силу бути вірними одне одному все життя, Бог дарує їм окремий дар Духа Святого, якого вони отримують в Таїнстві Подружжя.
- Кожна людина прагне бути щасливою, тому Бог, творячи сім'ю, давав людині можливість бути щасливою. «Тоді сказав Господь Бог: "Не добре чоловікові бути самому; сотворю йому поміч, відповідну для нього"» (Бут. 2, 18). Бог покликає людину до щастя, яке вона може досягнути, коли дарує себе іншій людині.

Сім'я – це «божественне ми». Людина, сотворена на образ і подобу Богу, саме в Таїнстві Подружжя, взаємного дарування любові, є образом Пресвятої Трійці, де є три Божі особи, що становлять одного Бога.

Господь Бог допомагає, щоб подружжя, яке приймає Таїнство, у плідності, вірності й любові проживе до останнього подиху. Підготовка до подружжя:

• Обов'язок Церкви – готувати наречених до подружжя, щоб вони розуміли свою відповідальність і щоб той унікальний час – бутинареченими – вміли правильно пережити.

• Час підготовки до шлюбу – час глибокого пізнання тої людини, з якою хочеш провести своє життя і якій прагнеш себе подарувати, вкладаючи свою долю в її руки. Що краще наречені підготовані до шлюбу, то краще буде їм закласти фундамент для подружжя.

• Необхідний особливий душпастирський супровід у перші роки подружнього життя, аби пережити перші сімейні кризи, випробування, які життя ставить перед любов'ю чоловіка та жінки. Коли молода сім'я знає, звідки їй приходить допомога, звідки приходить сила не втомлюватися і любити навіть тоді, коли інший член подружжя завинив, тоді таке подружжя буде успішним.

• Аби подружжя було Богом благословеним, воно повинно бути належно підготовленим, щоб свідомо і добровільно під час вінчання сказати «так» Богові й чоловікові (жінці).

В УГКЦ від осіб, які мають намір вступати в шлюб, вимагається зареєструвати його в органах державної влади. Після цього уділяється Таїнство Подружжя. Бо коли люди не хочуть укласти свій шлюб на державному рівні, то вони не планують укласти відповідальне нерозривне Таїнство Подружжя до кінця життя. Про сім'ю та дітей:

Сім'я – це великий дар, який Господь дав людині, плодом якого є народження дітей. Кожна дитина прагне народитися в сім'ї, в якій тато і мамо люблять одне одного. Якщо дитина відчуває, що її не хотіли, то вона зранена протягом свого життя.

Коли люди люблять одне одного, то допомагають одне одному виховувати дітей, дбають одне про одного. Коли ми маємо поруч людину, яка нас любить, – це найкращий спосіб бути впевненим у завтрашньому дні і впевнено крокувати в майбутнє.

Сім'я – це бути разом і відчувати, що ми є одним цілим.

Наші батьки вистояли супроти всіх небезпек, тому що разом молилися. Заохочую родини молитися разом – тоді ви побачите, якою величезною духовною силою Господь вас наповнює.

«Посмертний лист»

Отець ВАСИЛЬ САПЕЛЯК

Салезіянин священник-мітрат, доктор

Отець Василь Сапеляк народився 15 лютого 1923 року в с. Рижкова Воля, на присілку Ходані, Ярославського повіту (нині – Польща) у побожній родині Михайла й Агафії (з дому Ярош). Вони мали п'ятеро дітей – три хлопці і дві дівчини. Василь був другим сином. Він не тільки успішно вчився у п'ятирічній народній школі, але жваво цікавився господарськими справами. Тому батьки бачили його господарем на рідному хуторі, бо старшому синові Андрієві простелили дорогу до священничого служіння. Після Перемишської гімназії Андрій поїде на навчання до Італії і вступить у Салезіянське Згромадження. Василя цікавило товариське життя. Сільські діти його любили за веселу вдачу, за рішучість, з якою він брався до будь-якої справи дитячої громади. Малий Василь досконало знав народну обрядову культуру, звичаї свого села. Тому він керував підготовкою вертепу: розподіляв ролі, стежив, щоб костюми хлопців відповідали вимогам традиції, проводив репетиції. Був своєрідним режисером. Після від'їзду старшого брата Андрія на навчання в Італію Василь засумував. Особливо після того, як Андрій написав листа, переповненого захопленням, наскільки в Італії гарно, який тут клімат, які прихильні до них італійці, як добре зустріли в інституті, наскільки цікаве навчання. Василь просить батьків, щоб його також відпустили на навчання до Італії. Однак йому відмовляють через брак грошей. Але Василь не здається у своєму бажанні і мрії. Тож вирішує, не кажучи нічого батькам, йти пішки 15 км до Перемишля, щоб зустрітись з о. Петром Голинським. Через два дні Василь повернувся додому і привіз від о. Петра Голинського листа до батька. В листі отець просив Михайла приїхати до нього на важливу розмову. Довга бесіда катехита гімназії з Михайлом Сапеляком увінчалася тим, що настільки палке бажання хлопця стати священником необхідно підтримати. Отже, через рік після Андрія, 1938 року, родина з Перемишльського вокзалу відпровожувала до Італії й другого сина. Мати була щаслива. Вона подарувала Богові не одного сина, а двох. Остання група українців з Перемишльщини до італійських Салезіян виїхали 1939 року. Італійські Салезіяни прихильно ставилися до українських студентів. Тут зібралася їх невеличка громадка, 30 осіб. Моральний авторитет серед них – Степан Чміль. Він відзначався інтелігентністю, успіхами в науці, зразковою поведінкою і тою людською добротою, яка притягує інших, як

магніт. Для кожного в Степана було добре слово, жарт. Його називали людиною усміху. Почувалися, як удома. Після десяти років навчання відбувалися свячення на священників. Після закінчення студій була можливість поступати на різні факультети університетів, але, зазвичай, навчання завершувалося богослов'єм та єрейськими свяченнями. Отож, Василь Сапеляк, як всі інші, після закінчення студій в Салезіянській малій семінарії в Івреа - Італія (1938-1942), По Салезіянській стежині богопосвяченого життя пройшов всі етапи формації: 16 серпня 1942 року вступив на новціат, а вічні обіти склав 28 серпня 1949 року; продовжив студії в Салезіянському інституті, спочатку – філософії в м. Фольціцо (1943 – 1946), згодом богословії в м. Боленго (1949 – 1953), де отримав ступінь магістра з теології. Висвячений на священника єпископом Іваном Бучком у Лурі (Франція) 28 червня 1953 року. Але на цьому не зупиняється: продовжує навчання в Папському Салезіянському університеті в Римі (1954 – 1961) і закінчує його із науковим званням доктора класичної філології (1961). Вчителював в українській Папській малій семінарії (Рим) з 1960 року, будучи вчителем, катехитом і ректором (1967-1976). Лектор з української літератури в університеті «La Sapienza» (Рим) з 1979 року. Відповідальний за підготовку текстів для Української

секції Італійської державної телерадіокомпанії «RAI» з 1979 по 1988 роки. З 1991 по 2007 рік – парох храму Покрову Пресвятої Богородиці у Львові і перший настоятель Салезіянської присутності східного обряду УГКЦ в Україні. Найкраще свідчення цих часів можемо почерпнути з особистих спогадів п. Оксани Сапеляк, дружини Ярослава, молодшого брата о. Василя: «У 1991 року до Львова з Аргентини приїхав отець Василь, щоб розпочати тут салезіянське діло. Винайняв маленьке, не комфортне помешкання, зате поблизу майбутнього храму. За кілька місяців перед його приїздом єпископ Андрій Сапеляк Звернувся до Личаківської районної ради м. Львова (голова – Оксана Сапеляк) з проханням передати приміщення при вул. Личаківській, 175 Українському Салезіянському Згромадженню. Мотивація: до 1939 року то був храм, яким опікувалися оо. Салезіяни. За советської епохи його перетворили на склад книжкової бази. Нам з допомогою заступника Голови Львівської обласної ради п. Івана Геля вдалося юридично оформити передачу будівлі з прилеглою територією у власність Салезіян. Хоч рішення про передачу приміщення та території було офіційно прийняте виконавчими органами обласної влади, господарі не поспішали його звільняти. Отець Василь з подиву гідною терплячістю за будь-якої погоди (дощ, сніг) правив Службу Богу просто неба на майданчику за огорожею храму. Навколо отця почали гуртуватися люди, які мешкали в цьому районі. Скоро вони стали священикові добрими помічниками. Отець Василь мав унікальний хист згуртовувати людей, а також, що важливо, співпрацювати із владою. Спільними зусиллями нам вдалося виселити книжкову базу. Нарешті отець Василь разом із вірянами ввійшли у спустшену будівлю. Всередині вони побачили ще гірше: чорна від кіптяви стеля, пооббивані стіни, замість підлоги знищена плитка, подекуди ями-вибоїни, адже прямо сюди книги завозили вантажівкою. Отець негайно разом із вірянами приступив до очищення храму від бруду, кіптяви, сміття. Згодом розпочав ремонт. У країні в 90-х труднощі з придбанням будівельних матеріалів. Отець Василь знаходить вихід: кілька разів на тиждень їде своїм стареньким автомобілем до Перемишля (Польща), завантажує його плиткою, фарбою та іншими необхідними товарами. Робота посувається. Найбільше мене дивувало, як він організовував свій час. Здавалося, що в нього не 24 год доба, а значно більше. Його постійно бачать на будові, наче нічого іншого він не робить. Одного разу підходжу до церкви, а отець Василь високо на риштованні. «Мушу дивитися, чи так, як треба, роблять», - пояснив на моє питання, чому він туди так високо забрався. Та ні... Не тільки

будова. У ще далеко не відновленому храмі отець Василь править Службу Богу. Водночас збирає під своє крило молодь. На подвір'ї поставив тенісний стіл. Хлопцям і дівчатам незвично бачити священика із ракеткою в руці та ще й те, як вправно він з ними змагається. Зрештою це їх притягувало. До церкви, власне, до отця, приходило все більше й більше молодих людей, особливо дітвори. Виникла потреба спортивних майданчиків. Отець Василь і тут знайшов вихід. Він звернувся до дирекції заводу «Мікроприлад», якому належав напівзруйнований дитячий садочок із великим прилеглим тереном, передати його в користування Салезіян. В умовах кризи підприємство не могло утримувати садочок. Влада також не могла взяти його на утримання, оскільки не дозволяв бюджет міста. На тій же ділянці – запущений стадіон заводу. Священикові довелося довго оббивати пороги дирекції заводу, владних структур, шукати і знаходити людей, які підтримали б його ініціативу. Врешті після всіх митарств отець Василь дарує молоді місце, куди вона може приходити щоднини на канікулах. Таким чином започатковує у місті «Веселі канікули», запрошуючи сестер Салезіянок у Львів на допомогу. Звісно, паралельно організовує катехизацію молоді. Яюсь приходжу до церкви, а отець Василь звідкись щойно приїхав. З трудом виходить з автомобіля, бо дверки давно погано відчиняються. «Отче Василю, може, поремонтувати б автомобіль?» - питаю. Він уважно глянув на машину. «Я не маю, де її ставити. А таку ніхто не вкраде», - засміявся. Рішуче не дбав про себе, про свій хоч якийсь відносний комфорт. Іншим разом отець приїхав до мене в якійсь справі. Одягнений в костюмі, але піджак спереду в білій крейді.

- Отче, що Ви робили з крейдою? Подивився на свій піджак: - А-а... То я писав на дошці крейдою. Річ у тім, що з перших же днів перебування в Україні він звернув увагу на студентську молодь. Поблизу храму знаходяться студентські гуртожитки. «Необхідно їх включити в церковну громаду», - поставив перед собою завдання. Щоб його виконати, залучає молодих священиків. Для ближчої співпраці зі студентами він почав викладати італійську мову в кількох вишах Львова. В тому числі – а Академії мистецтв. Це дало можливість підключити художників для мистецького оформлення храму. Отець Василь бачив плачевне становище людей. Це його боліло. Отже, він організує тоді ж, у перший рік своєї праці в Україні, з Італії та Німеччини гуманітарну допомогу. Скільки може зробити одна, всього одна людина, якщо вона віддана Церкві й Народу.»

За ці роки його наполегливої праці вдається повністю відновити храм Покрову Пресвятої Богородиці, побудувати новий триповерховий монастир, а також недалеко від храму спорудити новий Молодіжний Навчальний Центр ім. Св. Івана Боско (професійно-технічний заклад) з різними спеціальностями.

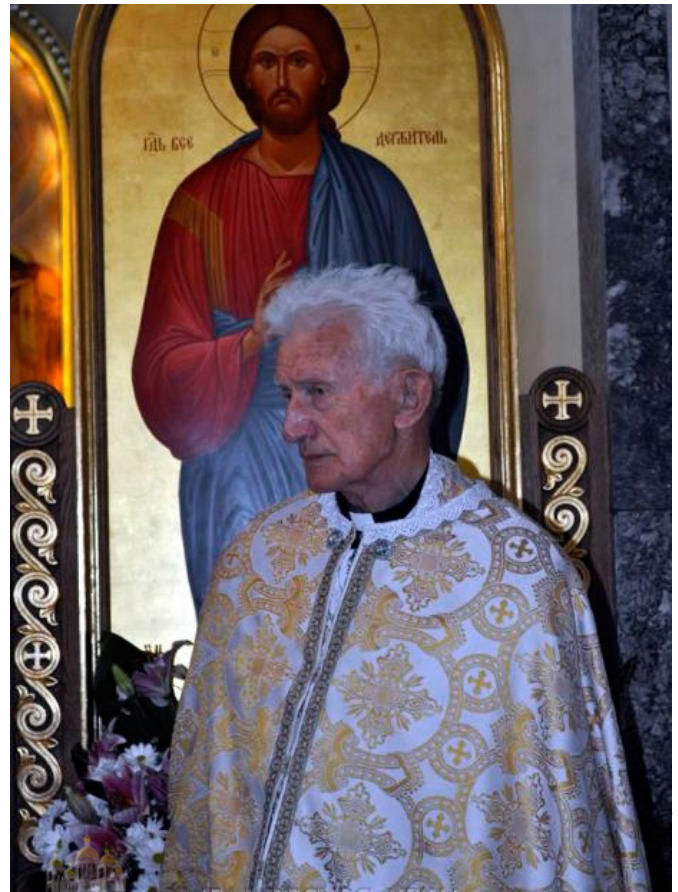
З 2007 року перебуває в м. Верхньодніпровськ Дніпропетровської області. Засіває зерно віри своїм прикладом простоти, турботи для людей. Особливо бажає бути знову разом зі своїм братом, владикою Андрієм. Тут, окрім невеличкого храму, розпочинають будову приміщення, що служить для Ораторії. Отець Василь постійно бере участь, як асистент, бавлячись з дітьми в настільний футбол, а особливо любляв більярд. У вільний час займається перекладацькою роботою. Вболіває за процес беатифікації Митрополита Андрея. Багато читає про Андрея Шептицького літератури, яка знаходиться у Ватикані. Вважає, що замало в світі знають про цього великого українського святого. Тому перекладає італійською мовою і видруковує праці українських дослідників для поширення знань про постать Митрополита Шептицького. Більше двох років наполегливо, день за днем, працює над перекладом книги з англійської на українську про Фатімське Об'явлення. Книга вийшла за кілька днів перед його смертю. Дуже хотів, щоб цей переклад був видрукований.

Від самих початків праці в Україні думає про покликання до Салезіян. Він притягає багато молоді, котру йому так щедро посилав Господь, своїм власним прикладом життя і праці. Поблизу Львова у с. Оброшино разом з о. Василем Королем відкриває приновіціат - початкову формацію Згромадження. Постійно турбується за кандидатів і намагається щонайшвидше послати їх на подальші студії за кордон. Насамперед до Італії, бо твердо

вірить: якщо він отримав хорошу підготовку, так і майбутні Салезіяни одержать добрі знання. З часом думає про нове приміщення. Розпочинає ремонт напівзруйнованого колишнього дитячого садочка у м. Винники. Ось уже більше 10 років будинок з великою прилеглою територією служить спільноті як приновіціат і Молодіжний Центр (Ораторія).

У 2014-2016 рр. о. Василь належить до монашої спільноти Львів-Винники. Не зважаючи на постійну хворобу, намагався жити активно: майже до самого кінця брав участь у Богослужіннях. Останній раз співслужив на свій день народження 15 лютого, дав нам благословення і виголосив коротеньку проповідь подяки. Дуже любив співати на Богослужіннях і споживати Тіло і Кров Господню, що останні місяці були чи не єдина його їжа, бо не мав апетиту і сили їсти.

На завершення слова-спогади о. Оноріно Пістеллато, першого Провінційного настоятеля, котрий дуже добре знав о. Василя: «Коли вимовляєш ім'я отця Василя, то на обличчі одразу ж з'являється посмішка, яка відображається у його дитячій усмішці. Справді, до кінця свого життя, попри тягар років і недугів, він зберіг молодіжну посмішку, в якій читалися сердечність, привітність, добре серце і неабиякий розум. Ним захоплювалися через такі його риси, як лагідність і доброта у взаєминах, готовність та уважність, радість і жвавість.

Рішучий і вольовий за характером, він не зупинявся ні перед чим, коли прагнув досягнути певної мети, демонструючи харизматичну силу, якій варто було позаздрити. Він керувався лише власним сумлінням і продовжував йти вперед: будувати, скуповуючи необхідні матеріали по мінімуму, для чого доводилося на всіх парах ганяти на своїй машині по Італії, Польщі та Україні, не дивлячись на дорожні знаки і численні штрафи, як, наприклад, того разу, коли він, їдучи з Дніпра до Львова, був оштрафований чотири чи п'ять разів, а, коли його зупинили в черговий раз, роздратовано відповів поліції: «Та вже годі, чого вам ще треба? У мене вже ні копійки в кишені!». Незважаючи на свій досить похилий вік, завжди вперед і ніколи не здаватися! Богопосвячене життя і віра без любові він вважав порожнім звуком: він завжди прагнув допомогти, особливо найбільш потребуючим. Ревний викладач протягом тривалого часу і священник з твердою вірою, він завжди дивився на парохію через призму років відродження віри, долаючи численні труднощі, від реєстрації парохії до реставрації церкви, пошуків отців для богослужінь і проводу вірних. Він вважав парафіяльне служіння найкращим заняттям, тож йому дуже нелегко далось його полишити, коли роки почали часто нагадувати про себе. Та все, що він зробив, назавжди залишиться у спогадах і серцях багатьох осіб. Як у салезіянина самих початків у нього було дві великі любові: до зраненої розбратом і конфліктами Батьківщини і до Салезіянського Згромадження, якому він посвятився у юному віці з усією можливою щедрістю і пристрасстю.

Салезіянський рай збагатився його присутністю: з прапором України та усіма своїми справами, деякі з яких так і залишилися мрією. Тепер в раю у нього буде час, щоб втілити їх в життя. Дякуємо, дорогий отче Василю, з усмішкою дитини і серцем патріарха, салезіянський священник зі свіжою, чистою, глибокою і ревною вірою, сповнений чарівністю і ніжністю. Молися за нас, щоб Згромадження в Україні мало численні покликання, позначені твоєю ревністю і запалом!»

отець Василь Сапеляк
Салезіянин
священник-мітрат доктор
Народився у Рижкова Воля
(Польща) 15 лютого 1923 року
Салезіянин від 16 серпня 1943 року
Помер у Львів-Винники 26 лютого
2016

Отець Василь перейшов у вічність, залишивши по собі визначний вклад у розвиток Української Церкви та Салезіянського Згромадження. Він будучи вихователем та директором Української Папської малої семінарії в Римі, виховав велике число молоді української діаспори. У вже похилому віці о. Василь повернувся з-за кордону для заснування монастирів та осередків Салезіян у незалежній Україні. Він був довголітнім парохом храму Покрову Пресвятої Богородиці (м. Львів, вул. Личаківська, 175), однієї із перших львівських парафій, які відкрились з легалізацією УГКЦ. Він, також, був викладачем Львівської духовної семінарії Святого Духа.

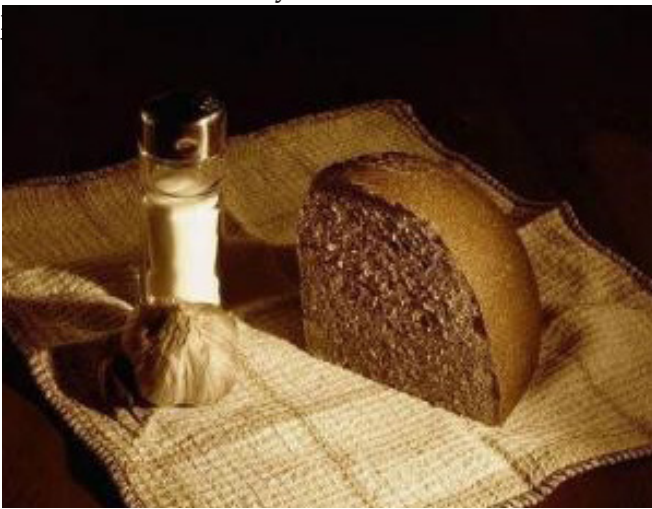

«На духовні теми»

Що потрібно знати про Різдвяний піст

28 листопада (15 листопада за старим стилем) починається Різдвяний піст, який ще називають Пилипів, бо він починається на наступний день після святкування пам'яті святого апостола Пилипа. Що треба знати про цей період? Різдвяний піст установлений для того, що ми до дня Різдва Христового очистили себе покаанням, молитвою й постом, щоб з чистим серцем, душею й тілом могли благоговійно зустріти Сина, що з'явився у світ Божий й щоб, крім звичайних дарунків і жертв, принести Йому наше чисте серце й бажання слідувати Його навчанням.

Різдвяний піст вважають менш суворим, у порівнянні із Великим передвеликоднім. Яким має бути цей християнський подвиг, розповідає Святійший Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет: — Протягом посту християни не вживають у їжу продукти тваринного походження: м'ясо, молоко, яйця та вироби, що їх містять. Натомість протягом посту можна вживати продукти рослинного походження: картоплю та вироби з неї, різного роду супи та каші, консервовані та квашені овочі (помідори, огірки, капусту тощо), консервовані салати. Різдвяний піст відноситься до несуворих постів під час нього може вживатися риба та олія. У піст також не потрібно вживати алкогольні напої. На час посту ті, хто перебувають у шлюбі, повинні утриматися від статевих стосунків. Послаблювати свій піст людині дозволяє ряд обставин: хвороба, важка фізична праця, похилий вік, перебування в дорозі. Для цього необхідно звернутися за благословенням до священника. Також від посту звільняються вагітні жінки, малі діти та ті, хто з

вагомих причин не має можливості сам обирати, чим йому харчуватися, приміром особи, які перебувають у відрядженні. Найчастіше піст сприймається як тимчасове утримання від скоромної їжі, спиртних напоїв, гучних святкувань та забав. — Та не менш важливо у ці дні отримувати натхнення для творення добра, очищення душі від гріхів та присвячення більшого часу служінню Богу, — навчають священники у проповідях. — А приклад посту та молитви нам дав Ісус Христос.

Раніше Різдвяний піст жінки використовували для прядіння, а чоловіки намагалися заготовити якомога більше дров і жартували з цього приводу: "Як хочеш лози, то в Пилипівку вози". Пилипівський піст збігається з найкоротшим днем та зимовим сонцестоянням і тому говорять, що в Пилипівку день до обіду.

Пісні рецепти — на щодень

Печена картопля з часником

1 кг почищеної картоплі, 6-10 дрібних цибулин, 6-10 зубчиків часнику, 1 столова ложка подрібненої зелені петрушки, кропу (можна використати і сушену духмяну зелень на свій смак: шавлія, тим'ян (чебрець), розмарин, естрагон (острогін), майоран, орегано, базилік тощо), 4 столові ложки олії, сіль, чорний та духмянний мелений перець. Розігрійте духовку до 200°C. Почистіть, вимийте, підсушіть на серветці картоплю. Якщо картоплини завеликі — розріжте їх навпіл. У деко налейте олію, покладіть картоплю, вимиті необчищені цибулю та часник, подрібнену зелень, спеції і добре перемішайте ложкою, щоб овочі рівномірно змастилися олією. Випікайте 50-60 хвилин, час від часу перевертаючи, до золотистого кольору. Одразу ж подавайте до столу.

Вареники на Різдвяний піст

До вашої уваги – два рецепти начинок для справжніх домашніх українських вареників, приготованих власними руками. 1. Пісна начинка з картоплі 3-5 великих картоплин, 1 л води, 1 чайна ложка солі, 1 столова ложка борошна. Картоплю зваріть у підсоленій воді, зцідіть, потовчіть, як на пюре, додайте трохи борошна, добре вимішайте. Можна долити ложку-дві олії.

“Європейські” вареники з картоплею та сухими травами

Для поліпшення смаку приготоване за попереднім рецептом картопляне пюре можна посипати меленим чорним перцем або сумішшю перців, товченим сушеним білим грибочком, порошком з сухого порошку, а також більш екзотичними приправами – карі, італійські або прованські, майоран, острогін (естрагон)...

Пісний ягідний пиріг

Для тіста

борошно: 2 склянки
цукор: 3 ст. ложок
олія: 6 ст. ложок
вода: 7 ст. ложок
ванільний цукор: 1 пакетик
сода: 0,5 ч. ложки

Для начинки

заморожені ягоди за смаком (вишні, полуниці, чорниці): 1,5 склянки
борошно: 2 ст. ложки
цукор: 3 ст. ложки

Готуємо так:

Перемішати 1 склянку борошна, соду, цукор та ванильний цукор. Додати олію та попередньо охолоджену в холодильник чи морозилці воду. Додати решту борошна і замісити еластичне тісто. Загорнути його в харчову плівку і покласти в холодильник на одну годину. Ягоди розморозити, рідину злити. Додати цукор і борошно, перемішати. Тісто розділити на дві частини (одна має бути трохи більшою від другої). Розкачати тісто товщиною приблизно 0,5 см. Більшу частину викласти на дно форми, змащеної олією, і сформувати бортики. На тісто викласти начинку і накрити зверху другою частиною тіста. Защипнути краї, наколоти тісто виделкою і випікати в розігрітій до 180 °С духовці 20-25 хвилин.

Пісний медовий кекс з грушею, шоколадом і горіхами

борошно - 220 г,
груші - 150-200 г,
шоколад (гіркий) - 25 г,
волоські горіхи - 30 г,
вода - 125 мл,
цукор - 100 г,
мед - 1 ст. ложка,
олія - 70 мл,
коньяк - 1/2 ст. ложки,
розпушувач - 2/3 ч. ложки.

Шоколад і горіхи дрібно поріжте. Грушу поріжте кубиками.

У невеликій каструлі змішайте воду, цукор, мед і олію. Поставте на водяну баню і варіть на середньому вогні, помішуючи, до повного розчинення цукру. Остудіть.

Додайте коньяк і дрібно порізані горіхи.

У миску просійте борошно з розпушувачем, додайте шоколад.

До борошна влийте рідину, перемішайте до однорідності.

Додайте груші, перемішайте.

У змащену вершковим маслом форму для випічки викладіть тісто.

Випікайте кекс в розігрітій до 180 °С духовці 35 хвилин.

«Вісті з діаспори»

Парафія Покрови Пресвятої Богородиці у Кліфтоні гідно зустріла Святійшого Філарета.

Під час поїздки до США на початку листопада цього року Святійший Отець Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет з архиєпископським візитом відвідав разом з іншими громадами Вікаріату Української Православної Церкви Київського Патріархату на землі Вашингтону і нашу парафію Покрови Пресвятої Богородиці у місті Кліфтон (Нью-Джерсі). В суботу, 5 листопада о 10:00 годині ранку відбулася Конференція Настоятелів і Голів Громад Київського Патріархату у церковній залі парафії. На якій були розглянуто важливі питання розбудови УПЦ КП на теренах США. Членство нашої громади залишилися під великим враженням який спричинив візит Святійшого Філарета до парафії Покрови Пресвятої

Богородиці. Найперше люди були у захваті від мудрості і простоти з якою очільник УПЦ КП спілкувався з вірниками. Важливо зазначити що чималу частку нашої спільноти становлять представники, так званої, «четвертої хвилі» або «новоприбулі». Цих людей «стара еміграція» часто звинувачує у відсутності інтересу до українського етнічного життя в США. Однак, на прикладі нашої парафії можна стверджувати що це не так. Ми єдині й у нашій побожності, й у служінні Україні. І візит Святійшого Патріарха Філарета посилив ці наші устремління.

**Текст і світлини Петро Палюх,
член парафії
Покрови Пресвятої Богородиці
(Нью-Джерсі, США)**

Конференція Настоятелів і Голів Громад Київського Патріархату в США

Світлина на згадку учасників конференції Настоятелів і Голів Громад Київського Патріархату в США

Святійшого Філарета вітає настоятель парафії Покрови Пресвятої Богородиці прот. Ярослав Ярш.

Разом з Святійшим Філаретом актив парафії Покрови Пресвятої Богородиці Зліва направо настоятель прот. Ярослав Ярш, голова парафії др. Сільвія Білобон, члени управи Володимир Кривоніс та Іван Білоброн

21 ЛИСТОПАДА - МИХАЙЛА: ІСТОРІЯ СВЯТА, НАРОДНІ ПРИКМЕТИ, ЗВИЧАЇ, ТРАДИЦІЇ

День святого Михайла, або Собор святого архистратига Михаїла, відзначають 21 листопада.

Починаючи від Мономаховичів (1125 р.), київські князі вважали Михаїла своїм патроном, зображали його на стародавніх гербах Києва. Символ Михаїла присутній і на головній хоругві часів Богдана Хмельницького та на численних козацьких прапорах.

Образ святого Михайла уособлює перемогу добра над темними силами: гримить грім — значить, святий Михайло бореться з чортами.

Існує дуже поширений переказ про чорта, який намагався сховатися від архистратига Михаїла. Щоб урятувати, чорт почав називати предмети, за якими Михайло не дістав би його. Серед можливих варіантів він називав навіть людину, але архистратиг Михайло сказав, що в цьому разі людину він уб'є та дасть їй царство небесне, а чортові все одно — непереливки! Так чорт перелічив геть усі предмети, під якими міг би сховатися, аби Бог його не дістав, а про кущ ліщини забув. Тож мисливці радять під час бурі в лісі ховатися під ліщиною, оскільки там грім не вб'є.

А за одною старою легендою, одного разу звичайний мисливець випадково вбив у лісі чорта. До нього з'явився святий Михайло та запропонував виконати будь-яке бажання мисливця. Той забажав обмінятися зі святим Михайлом рушницями. Трохи повагавшись, Михайло погодився на такий обмін. Одну умову поставив святий: якщо мисливець передумає та схоче обмінятися рушницями назад, то мусить прийти на те саме місце.

І почало цьому мисливцеві так щастити на полюванні, що годі й казати! Тільки кожного разу, як він із цієї рушниці стріляв, такий грім над землею лунав, що люди лякалися. От і власник рушниці нарешті вирішив позбутися магічного подарунка, щоб лихо не накликає на свою голову. Пішов на зазначене місце та й обмінявся рушницями із святим Михайлом назад. Але й колишня його старенька рушниця тепер теж набула чарівних властивостей! І мисливська удача не покидала вже його довіку.

21 листопада часто випадає перший сніг, тому й прикмета: "Михайло на білому коні приїхав".

Народні прикмети:

Якщо цього дня сніг буде мокрим, то майбутній урожай буде хорошим.

Якщо стоятимуть густі тумани, то така погода протримається до зимового Миколая.

Якщо на Михайла ніч ясна, то зима буде сніжна і красна.

Якщо Михайло дощем служить – добру й суху весну ворожить.

Іній – на великі сніги, а туман – на відлигу.

Якщо відлига – не жди санного шляху до Миколи.

Як на Михайла вітер з полудня, то буде тепло і до півгрудня.

День на Михайла похмурий і на деревах іній – до хорошого врожаю.

Від Михайла зима морози кує.

Як Михайло закує, то Микола не розкує.

«3 життя УПЦ КП»

Студенти ДДС відвідали військовий госпіталь

25 листопада 2016 року з благословення в.о. ректора Дніпровської духовної семінарії протоієрея Сергія Нарольського, о. Володимир зі студентами Олексієм та Василем відвідали Дніпровський військовий госпіталь, де благословили волонтерів, допомагаючих військовим, та постраждалих в зоні АТО і передали 20 кг меду захисниками нашої неньки-України.

Наші семінаристи в поспілкувалися з героями-України та побажали їм здоров'я, перемоги у війні з московсько-путінськими окупантами та скорого повернення до рідного дому.

Єпископ Дніпровський і Криворізький Симеон привітав вірменську громаду м.Дніпра з 3-тєю річницею заснування культурного центру "Вардуї"

27 листопада 2016 року вірменська громада м. Дніпра відсвяткувала 3-тю річницю заснування свого культурного центру.

На запрошення настоятеля храму Григора Лусаворича та духовного лідера місцевих вірмен Тер Амазаспа в урочистостях взяв участь єпископ Дніпровський і Криворізький Симеон у супроводі канцлера єпархії прот. Віталія Лопушанського та викладача ДДС прот. Даниїла Зінкевича.

Під час святкування керуючий Дніпропетровською єпархією звернувся зі словом, де звернув увагу на те, що вірменський народ є прикладом стійкості, патріотизму, а також носієм християнських цінностей і братерської дружби. Для бібліотеки Вірменського культурного центру архієпископ подарував книгу «Закон Божий».

Також зі словами вітання звернувся фундатор та будівничий цього найбільшого в Україні вірменського культурного центру, президент МБФ «Солідарність» Олександр Петровський.

У програмі заходу було представлено святковий концерт за участю вихованців та викладачів ВКЦ «Вардуї», а також: ансамбль грузинських танців «Ріоні», український народний танцювальний ансамбль «Веселка» та інших творчих колективів.

ДЕЩО ПРО ВОЛИНСЬКУ ТРАГЕДІЮ.

Сучасні підкуплені, або намовлені сусіднім агресором польські псевдо-патріоти, незнаючи історії, намагаються після 70-ти років, створити ворожнечу, порізніти наші народи на користь агресора. Газетними криками та пофальшованим фільмом, щоб доказати причетність людям з ОУН цій трагедії. Якщо ці патріоти знали хоч двосторічну правдиву історію, то сиділи б тихенько, як миша під чоботом. Провідники ОУН на тому терені, бачили неминучу БУРЮ, радили полякам виїхати до Польщі, але Лондонський польський уряд сказав ні! Бо тоді втрачимо права власності тих територій.

Тільки дуже поверховно, пригадаймо деякі історичні факти про, які патріоти хочуть забути. Пригадаймо уведену польсько-російське божевільне кріпацтво поневоленого українського народу. Хіба ж не правда, що Польща перша з французькими наємниками, вторгнулась на Україну, один день пізніше після проголошення української незалежності 1-листопада 2018 року. А зрада союзника Пільсудського таємного згодою з більшовиками за здачу Західної України Польщі. Ця помилка була втратою української незалежності. Чи вам відомо про долю інтернованої української Армії Польщею, яка в більшості згинула з голоду. Незабудьмо про польську паціфікацію в

Галичині і славнозвісну Березу Картуську та ганебною смертю повішення Біласа і Данелишена на сам Свя-вечір. Та багато, багато більше знуцань і смертей.

За словами Панаса Мирного, Чи ревуть воли, коли ясла повні? Волинська трагедія, то крик і плач зраненої душі поневоленого народу на своїй землі. Правда були жертви, жертви обох наших поневолених народів в тому часі Німеччиною. Чи ви не бачите, що новий агресор вже стоїть на воротах обох наших народів, який може бути багато гіршим першого. Тож не пособляйте йому, не роздерайте присохлих ран, бо і так вже досить крові сплило. Питання, хто кого, повинен осуджувати геноцидом?

**Колонка Івана
Буртика
Нью-Джерзі, США**

"Думки багатос..."

РЕКЛАМА

ШВИДКО

ЗРУЧНО

ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MICT з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

- ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
- В Україну: 30-40 днів
- В Москву: 30-40 днів
- В Ст. Петербург: 35-45 днів
- Решта регіонів на www.meest.us

ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:

В Україну: 3-5 робочих днів

В Москву: 5-7 робочих днів

- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.meest.us

Marketing and design by imaginstudio.com

Редагує колегія. Адрес редакції: Релігійний бюлетень журналу «Бористен»
«Наша Церква - Київський Патріархат», вул. Телевізійна, 3,
49010, м. Дніпропетровськ, Україна. Тел. 050-340-28-27.
E-mail: fidelsukhonis@gmail.com

Представництво редакції:

У США

Mr. V. Babanskyj, 74,
Oakridge Lane
Watchung, N.J.
07069, USA.

В Україні:

Володимир Барна
вул. Банкова, 2
01024, м. Київ
тел. 066-62432-31

borysten.com.ua - архів бюлетнів

CatArt Верстка та дизайн

Підписано до друку 17.02.2016
Папір офсетний. Друк цифровий
Видавець ФОП Озеров Г.В.
м.Харків, вул. Університетська, 3, кв.9
Свідоцтво про державну реєстрацію
№ 818604 від 02.03.2000